

“

Het verbintenissenrecht raakt elke tak van het privaatrecht, dus heb ik de teksten bewust beknopt gehouden: verwijzingen heb ik beperkt tot wetgeving, rechtspraak van het Hof van Cassatie en doctoraten. Geen ellenlange literatuurlijsten, maar bewust een rode draad.

In februari 2026 verscheen bij LeA Uitgevers de tweede editie van het boek **'Beginselen van verbintenissenrecht. Deel I De contractuele en quasi-contractuele verbintenissen'** van prof. dr. **Vincent Sagaert**. We interviewden professor Sagaert naar aanleiding van deze publicatie.

Professor Sagaert, uw boek is net verschenen in een tweede editie. Het is een beknopte handleiding die focust op de kern van Boek 5 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek. Wat dreef u om dit boek te schrijven?

Dit boek is de vrucht van twee decennia doceren en onderzoek in verbintenissenrecht, goederenrecht, vermogensrecht en vastgoedrecht aan de KULAK. Ik wilde een overzicht bieden dat door het bos de bomen ziet, zonder te verzanden in casuïstiek.

Het nieuwe recht sinds 1 januari 2023 codificeert grotendeels het oude gemeenrecht, maar het overgangsrecht zorgt ervoor dat het oude recht nog decennia parallel kan blijven bestaan, potentieel 99 jaar. Dit boek plaatst Boek 5 BW in dat ruime kader, met aandacht voor wat prof. Walter Van Gerven als de 'verkokering' van het privaatrecht door Europees recht en bijzondere wetten heeft omschreven.

Belangrijk is echter voor ogen te houden dat er vaak geen (grote) inhoudelijke verschillen bestaan met het oude recht. Wat het verbintenissenrecht betreft, valt

immers op dat het nieuwe recht vooral een codificatie is van de ontwikkelingen die zich vanuit de rechtspraak hebben voorgedaan in het oude recht. Er is dus minder innovatie dan bijvoorbeeld in Boek 3 of het

Beginselen van verbintenissenrecht

Deel I De contractuele en quasi-contractuele verbintenissen

- 332 blz.
- 96 euro
- ISBN 978-94-934-7300-3

Vincent Sagaert

aankomende Boek 7 het geval is. Op de zeldzame plaatsen waar er wel innovatie is, heb ik deze verschillen aangeduid.

De tweede editie komt slechts drie jaar na de eerste. Waarom zo snel een update, en welke wijzigingen springen eruit?

We leven in copernicaanse tijden voor het Belgische privaatrecht. Tussen 2022 en 2025 zijn Boek 6 BW (buitencontractuele aansprakelijkheid), Boek 9 Titel 1 BW (persoonlijke zekerheden) en Boek 7 BW (bijzondere contracten) goedgekeurd of in finale fase. Boek 7-artikelen heb ik als 'ontwerpartikelen' opgenomen, wetende dat de inwerkingtreding nog op zich laat wachten. Rechtspraak van het Hof van Cassatie is exhaustief verwerkt voor continuïteit. Deze laatste vormen immers een vruchtbare bron om diepgaandere studies van de materie te vinden.

Ik heb ook feedback van studenten en collega's geïntegreerd, die ik hiervoor hartelijk dank.

Uw voorwoord benadrukt dat het boek zowel een naslagwerk voor praktijkmensen als een leidraad voor studenten is, met focus op hoofdlijnen. Hoe balanceert u dat?

Bacheloronderwijs draait om beginselen geven, niet om details waarin je de weg kwijtraakt. Dat geldt ook voor rechters en advocaten, die ooit student waren. Het verbintenissenrecht raakt elke tak van het privaatrecht, dus heb ik de teksten bewust beknopt gehouden: verwijzingen heb ik beperkt tot wetgeving, rechtspraak van het Hof van Cassatie en doctoraten. Geen ellenlange literatuurlijsten, maar bewust een rode draad.

Boek 5 BW hervormt het verbintenissenrecht fundamenteel. Welke innovaties

springen eruit, en hoe gaat u om met het oude recht?

Het nieuwe recht codificeert rechtspraakontwikkelingen, met minder innovatie dan in Boek 3 of 7.

Kern zijn de verbintenissen als rechtsband tussen subjecten, afdwingbaar in rechte (art. 5.1 BW), met bronnen als rechtshandeling, oneigenlijk contract, buitencontractueel of wet (art. 5.3 BW). Maar vergeet niet dat het oude recht relevant blijft door eerbiedigende werking: bestaande contracten vallen eronder, tenzij partijen anders bedingen.

Ik wilde een overzicht bieden dat door het bos de bomen ziet, zonder te verzanden in casuïstiek.

Dat is ook het geval voor rechtshandelingen en rechtsfeiten die hebben plaatsgevonden na de inwerkingtreding van deze wet maar betrekking hebben op een verbintenis ontstaan uit een rechtshandeling of rechtsfeit dat heeft plaatsgevonden voor de inwerkingtreding van deze wet. Ik duid in mijn boek waar nodig uiteraard de verschillen aan, zoals bij imprevisie of bewijsrecht.

U behandelt uitgebreid de diverse typologieën. In Hoofdstuk II van 'Titel II. Wat is een verbintenis?' heeft u het ook over het toch wel heel belangrijke onderscheid tussen resultaats- en inspanningsverbintenissen. Wat is volgens u cruciaal voor de praktijk?

Ik wil benadrukken dat het onderscheid tussen resultaats- versus inspanningsverbintenis ongetwijfeld heel belangrijk is

voor de praktijk: de rechter beoordeelt immers onaantastbaar of een contractuele verbintenis een inspannings- of resultaatsverbintenis uitmaakt en dat heeft heel wat gevolgen.

Een inspanningsverbintenis ('middelenverbintenis') is een verbintenis die de schuldenaar ervan verplicht om alle zorg te verstrekken die eigen is aan een voorzichtig en redelijk persoon om een bepaald resultaat te bereiken. Het bewijs van de fout van de schuldenaar rust op de schuldeiser.

Daartegenover is een resultaatsverbintenis een verbintenis die de schuldenaar ervan verplicht om een bepaald resultaat te bereiken. Indien het resultaat niet wordt bereikt, wordt de fout van de schuldenaar vermoed, tenzij overmacht wordt aangetoond. Een nog verdere gradatie is de garantieverbintenis, waarbij de schuldenaar instaat voor het resultaat en zelfs overmacht geen bevrijdingsgrond uitmaakt.

de rechter beoordeelt onaantastbaar of een contractuele verbintenis een inspannings- of resultaatsverbintenis uitmaakt en dat heeft heel wat gevolgen.

Maar het is niet altijd zo eenvoudig: vergeet niet dat een contractuele verhouding soms een geheel aan resultaatsverbintenissen en inspanningsverbintenissen omvat. In mijn boek geef ik zo het voorbeeld van de verhouding tussen een advocaat en zijn cliënt. Een advocaat verbindt zich ertoe

juridische bijstand te verlenen zoals dat van een voorzichtig en redelijk advocaat in dezelfde omstandigheden kan worden verwacht. Hij kan zich (deontologisch) niet verbinden tot een bepaald gunstige uitkomst van de procedure. Hij kan echter wel een resultaatsverbintenis hebben om bepaalde (vooral procedurele) rechtshandelingen binnen een bepaalde termijn te stellen, bv. binnen een termijn hoger beroep aantekenen enz.

Maar sommige verbintenissen, met name verbintenissen om iets te doen, kunnen naargelang het geval een resultaats- dan wel een inspanningsverbintenis zijn, dus telt zich de belangrijke vraag : hoe bepaalt men dan de juiste kwalificatie?

In de eerste plaats kan een contract uitdrukkelijk bepalen of een verbintenis een resultaatsverbintenis dan wel een inspanningsverbintenis is. Indien partijen dat niet hebben verduidelijkt, moet hun gemeenschappelijke bedoeling nagegaan worden aan de hand van de gemeenschappelijke interpretatieregels. Bij gebrek aan andere elementen wordt dit afgeleid uit de feiten, wat vaak inhoudt dat rekening wordt gehouden met de aard van de prestatie waartoe men zich verbonden heeft: hoe zeker was het resultaat?

Sommige verbintenissen kunnen naargelang het geval een resultaats- dan wel een inspanningsverbintenis zijn, dus telt zich de vraag: hoe bepaalt men dan de juiste kwalificatie?

In sommige gevallen is het overigens wettelijk of deontologisch verboden dat

een bepaalde dienstverlener een resultaatsverbintenis aangaat. Ook dat speelt een rol bij de uitlegging van de verbintenis, aangezien een contract eerder moet worden uitgelegd in de zin dat het gevolgen kan hebben dan in de andere zin.

Titel VI behandelt het bewijsrecht, maar eerst heeft u het in Titel V uitgebreid, toch meer dan 80 bladzijden, over de gemeenschappelijke kenmerken van contractuele en niet-contractuele verbintenissen. Welke onderwerpen komen daar aan bod?

Titel 3 van Boek 5 BW bevat de algemene regels die van toepassing zijn op elke verbintenis ongeacht de bron ervan, tenzij de wet zich daartegen verzet. Dit vormt dus het 'stam'gedeelte van het verbintenissenrecht, dat zowel van toepassing is op de contractuele, quasi-contractuele als quasi-delictuele verbintenissen.

Het gaat met name om de modaliteiten van een verbintenis, de pluraliteit aan schuld-

eisers of schuldenaars, de overdracht van vorderingen, verbintenissen of contracten en de uitdoving van verbintenissen.

In Hoofdstuk I heb ik het aldus over opschortende en ontbindende modaliteiten, waarbij voorwaarde en termijn aan bod komen en in Hoofdstuk II schenk ik aandacht aan de pluraliteit aan rechtssubjecten en voorwerpen.

Vervolgens behandelt Hoofdstuk III de externe dimensie van de verbintenis, namelijk overdracht van rechten, verbintenissen en contracten.

Tenslotte neem ik in Hoofdstuk IV het tenietgaan van verbintenissen onder de loep en analyseer ik de items betaling, schuldvernieuwing ('novatie'), schuldvermenging, verjaring, afstand van recht en schuldkwijtschelding en het verval van de verbintenis wegens het verdwijnen van het voorwerp.

Beginselen van verbintenissenrecht

Deze tweede editie verschijnt nauwelijks drie jaar na de eerste, aangezien er in het Belgische privaatrecht toch al tal van wijzigingen zijn, zowel op het wetgevend vlak als op het vlak van de rechtspraak.

- Wetgeving: integratie van de nieuwe boeken die in de periode 2022-2025 zijn tot stand gekomen, meer bepaald:
  - Boek 6 BW (buitencontractuele aansprakelijkheid, in de mate van belang voor de contractuele verbintenissen);
  - Boek 9 Titel 1 BW (persoonlijke zekerheden);
  - Boek 7 BW (bijzondere contracten). Dit laatste boek zit nog in de finale fase van goedkeuring. Daarom zijn de betrokken artikelen telkens aangeduid als 'ontwerpartikel'.
- Rechtspraak: bevat continuïteit tegenover de eerste editie: de rechtspraak van de hoogste rechtscolleges, voornamelijk van het Hof van Cassatie, werd exhaustief verwerkt.